

GIA 10 XU

NGUYEN-HUY DUC

PHÂN

THƯỜNG

DANH - DƯ

Tranh vẽ của Đào-huy Ngọc

16° Indoch
Pièce 942

SÁCH

HOA XUAN

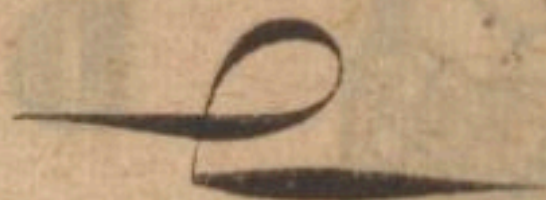
(48)

CỦA TUỔI TRẺ

TRONG THÁNG CHÍN 1942, MỘT
TỦ SÁCH MỚI SẼ RA MẮT
CÁC ĐỘC GIẢ THANH - NIÊN

TỦ SÁCH
THANH - NIÊN DỌC...

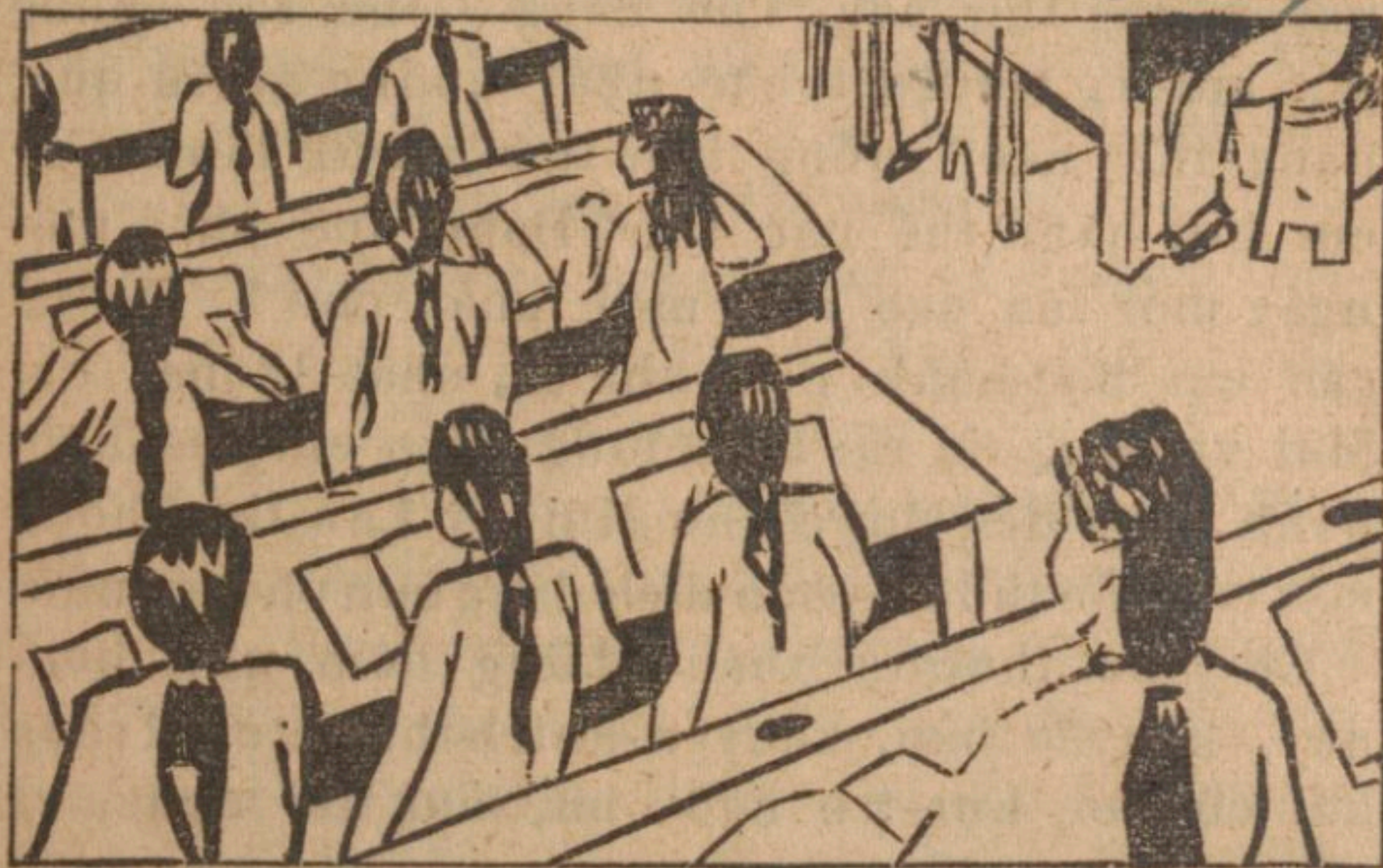
LOẠI SÁCH CỦA THANH-NIÊN
bạn với những bạn trẻ muốn
sống cái đời của tuổi trai
tráng — Đón mua

Tủ sách
THANH - NIÊN DỌC...

DEPOT LEGAL
DINDOCHINE
Nº 28689

PHẢN THƯỞNG DANH - DƯ

~~DEPOT LEGAL
DINDOCHINE
Nº 28689~~

Hai cô học trò giỏi

Hôm nay là sáng thứ hai. Sau một hồi trống, học trò lớp nào đã vào lớp ấy cả rồi.

Trong lớp nhì: các cô ngồi im phăng-phắc, hồi-hộp đợi cô giáo gọi tên xếp theo thứ tự số điểm trong tuần lễ vừa qua. Cô giáo rút trong cặp ra quyển sổ rồi bắt đầu đọc:

- Trần-thị-Mùi, première.
- Présent.
- Nguyễn-thị-Lan, deuxième.
- Présent.

Gọi đến tên cô nào, cô ấy lại đứng dậy lên tiếng để cho cô giáo biết rằng mình có đi học.

Gọi đến tên cuối cùng, cô giáo nghỉ một lát rồi nói:

— Em Thanh, em Thu, em Quyên tuần này kém lắm. Tuần trước Thanh đứng thứ ba, tuần này xuống thứ bảy, Thu đang ở thứ sáu xuống thứ mười. Quyên thì tệ nhất, xuống nhiều quá, đang thứ năm xuống hẳn thứ mười lăm. Các em học-hành thế nào thế? Đáng nhẽ phải mỗi ngày mỗi lên cao hơn mới phải chứ? Tất cả các em học-hành đều khá cả, nhất là hai em Mùi và Lan, tôi rất bằng lòng. Nếu em nào học-hành cũng đều được như Mùi và Lan thì không còn có phần thưởng nào đáng hơn cho tôi nữa.

Cô giáo thường nhân những hôm như hôm nay, khuyên bảo, khuyến-khích học-trò. Trong khi cô nói, học-trò ngồi im, lắng tai nghe, ra vẻ cảm-động lắm, vì cô giáo lúc nào cũng lấy một giọng ôn-hòa để giảng những lẽ phải cho học-trò nghe. Cô đối với học-trò bao giờ cũng ngọt ngào như chị đối với em, bởi thế nên những nhời nói của cô có hiệu quả lắm. Nghe cô giáo nói xong, học-trò bắt đầu vui-vẻ làm việc.

Trong ba mươi cô ở lớp nhì, chỉ có Mùi và Lan mà cô giáo vừa nhắc đến lúc nãy, là xuất sắc hơn cả. Ngay từ đầu năm học, tuần nào, hai cô học trò ấy cũng giữ nhất và nhì, không còn ai tranh được hai hạng ấy nữa. Sáng thứ hai nào, cộng xong số điểm trong tuần-lễ, cô giáo gọi tên học-trò, bao giờ cũng gọi Mùi

trước, rồi đến Lan. Cho cả đến các bài thi hàng tháng cũng vậy, bao giờ Mùi cũng nhất và Lan nhì. Mùi và Lan, hai tên ấy không có bao giờ xa nhau trên bảng danh-dự nhà trường cả. Thường thường được cô giáo khen, hai cô cũng không vì thế mà kiêu ngạo, trái lại các bạn rất mến Mùi và Lan. Các bạn đã đặt cho hai cô hai cái biệt-hiệu : «Mùi nhất» và «Lan nhì» vì trong lớp học có hai cô Mùi và hai cô Lan.

* *

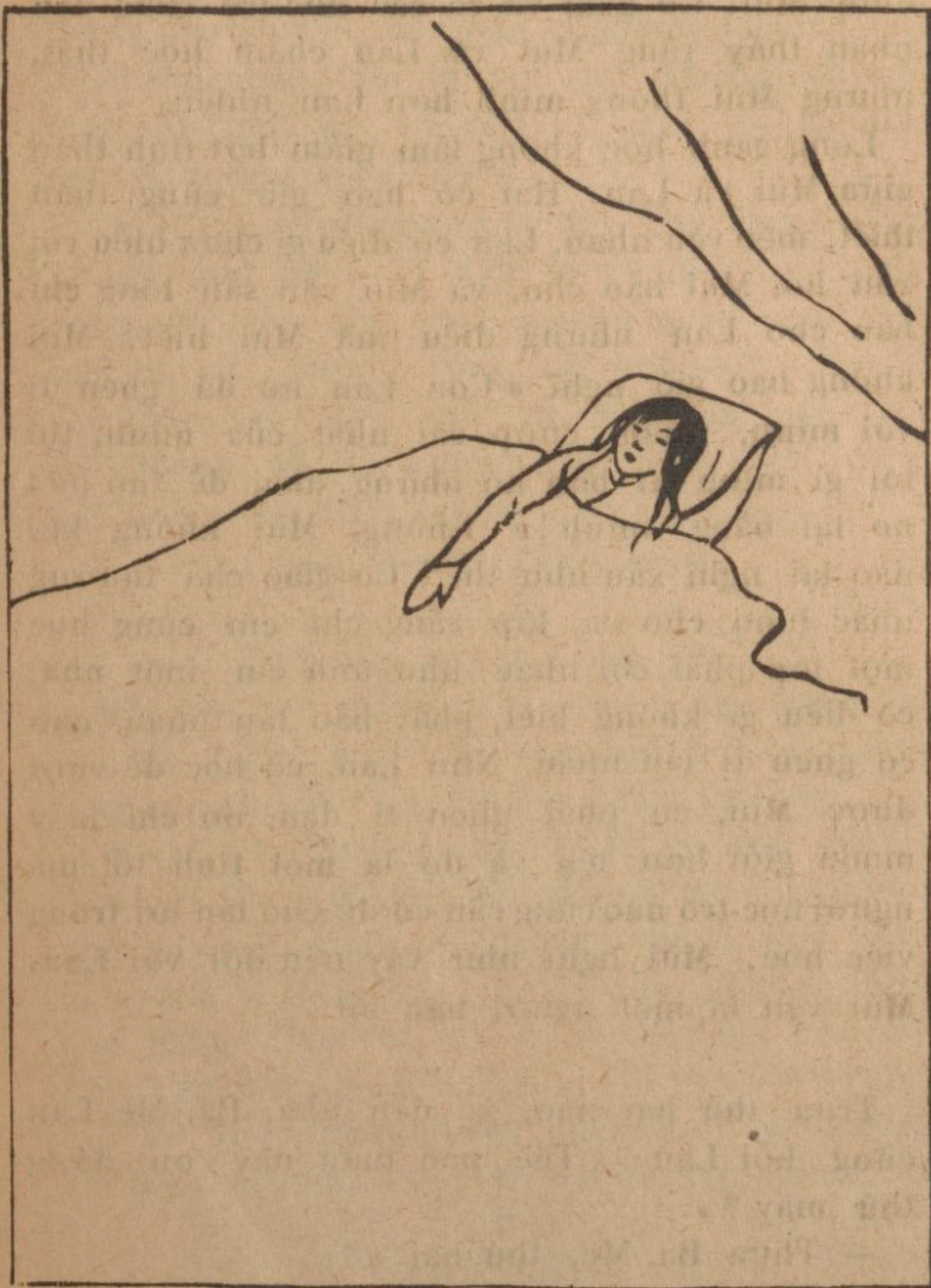
Ganh nhau học

Học-hành khá, được cô giáo khen, các bạn mến, như thế hẳn Lan bằng lòng, vui sướng lắm. Lan bằng lòng và vui sướng thật, nhưng Lan vẫn hăm-hực một điều là làm thế nào Lan được đứng nhất, đứng đầu sỏ. Lan nhất! Đó là hy-vọng to-tát nhất của Lan. Nếu điều mong ước ấy mà thành sự thực cho Lan, thì Lan mới thực hoàn-toàn mãn nguyện. Lan nhất! Lan luôn luôn nghĩ đến một buổi sáng thứ hai cô giáo gọi đến tên Lan đầu tiên, và bắt đầu từ ngày ấy Lan luôn luôn đứng nhất để các bạn sẽ gọi Lan là «Lan nhất» chứ không phải là «Lan nhì» nữa. Buổi sáng thứ hai ấy, nó sẽ đến, Lan chắc chắn vậy; rồi Lan học, cố gắng học, để vượt Mùi lên nhất.

Lan chăm học quá. Chăm học vốn là nét sẵn có của Lan rồi, nhưng vì ý muốn được lên đứng nhất, nên Lan càng chăm chỉ hơn. Cô giáo vừa hỏi một câu là đã thấy Lan đứng dậy

ngay đề trả nhời, sợ ai trả nhời mất, thì Lan lại không được điểm tốt nữa. Cô giáo gọi đến Lan đọc bài, Lan đọc lâu-lâu, không vấp-vấp, không bỏ sót một chữ. Trong lớp, Lan không quay ngang quay ngửa để nói chuyện. Sách vở Lan giữ rất sạch-sẽ, quyển nào cũng bọc giấy bóng, không có qua một vết mực; các đầu sách đều thẳng thắn như mới chứ không uốn cong lên như phần nhiều sách vở của các học-trò lười biếng. Đi học bao giờ Lan cũng đúng giờ không hề chậm trễ. Luôn luôn Lan có ước vọng lên nhất, nên Lan trong việc gì cũng tỏ vẻ một cô học trò chăm chỉ nết na.

Đấy, các bạn xem, Lan cố gắng như thế thì gì mà chả chiếm được cái nhất của Mùi? Thế mà không! Vì Mùi có kém gì Lan về sự chăm chỉ và ngoan ngoãn đâu. Không những thế, Mùi còn hơn Lan ở chỗ Mùi thông minh hơn Lan. Những câu hỏi khó của cô giáo, Mùi đều trả nhời được đúng, lại rõ ràng dễ hiểu nữa. Một bài tính khó mà các bạn Mùi, cho cả đến Lan là một cô học-trò khá đi nữa phải mất hai mươi phút mới làm xong, thì đối với Mùi chỉ mười, mười lăm phút là xong rồi. Mùi đọc bài thì không như Lan đọc không bỏ sót một chữ trong sách. Mùi đọc bài không bao giờ đúng y hệt trong sách cả, Mùi tự đặt lấy câu, nhưng đều đủ cả ý tứ trong bài. Vì thế cho nên bài làm, bài thi, bài đọc, bao giờ Mùi cũng hơn điểm Lan và vì thế Lan khó mà vượt

Mùi sốt đã hơn nửa tháng nay rồi (tr. . 9)

được Mùi. Cô giáo và cả các học-trò cũng đều nhận thấy rằng Mùi và Lan chăm học thật, nhưng Mùi thông minh hơn Lan nhiều.

Lòng ganh học không làm giảm bớt tình thân giữa Mùi và Lan. Hai cô bao giờ cũng thân thiết, mến yêu nhau. Lan có điều gì chưa hiểu rõ, vẫn hỏi Mùi bảo cho, và Mùi vẫn sẵn lòng chỉ bảo cho Lan những điều mà Mùi biết. Mùi không bao giờ nghĩ « Con Lan nó đã ghen tị với mình, muốn cướp cái nhất của mình, thì tội gì mình lại bảo nó những điều để nó biết nó lại bằng mình ! » Không, Mùi không khi nào lại nghĩ xấu như thế ! Cô giáo chẳng thường nhắc luôn cho cả lớp rằng chị em cùng học một lớp phải coi nhau như anh em một nhà, có điều gì không biết, phải bảo lẫn nhau, chớ có ghen tị lẫn nhau. Như Lan, cố học để vượt được Mùi, có phải ghen tị đâu, đó chỉ là ý muốn giỏi hơn lên và đó là một tính tốt mà người học-trò nào cũng cần có để cho tấn tới trong việc học. Mùi nghĩ như vậy nên đối với Lan, Mùi vẫn là một người bạn tốt.

*
* * *

Trưa thứ hai nào, về đến nhà, Ba, Me Lan cũng hỏi Lan : « Thế nào tuần này con đứng thứ mấy ? ».

— Thưa Ba Me, thứ hai ạ !

— Vẫn thứ hai ! Tuần nào cũng thứ hai ! Con học-hành như thế cũng khá, nhưng con cố học để được đứng nhất cho ba me mừng.

Và một hôm ba mẹ Lan bảo Lan : « Còn hai tháng nữa đến hè, nếu con cố chăm học để đến hè, được phần thưởng danh-dự Ba Mẹ sẽ mua cho con một cái xe đạp và cho Lan ra nghỉ mát Sầm-Sơn một tháng ! »

Trời ! còn gì sung sướng hơn cho Lan là nghỉ hè có một chiếc xe đạp, chiều đến com nước xong, rủ mấy chị em bạn cùng đi chơi trên những con đường rộng rãi mát mẻ ! Còn gì thú hơn mùa hè được ra Sầm-Sơn nghỉ mát một tháng, để hút không khí trong sạch, để xa cái nóng của tỉnh thành !

Leng keng ! Leng keng !

.

Sầm-Sơn vui thú biết bao !

Mỗi khi Lan trông thấy một cô nào bằng tuổi Lan đi xe đạp bon-bon trên đường bóp chuông leng-keng-keng, hay nghe thấy các em hát : Sầm-sơn vui thú biết bao ! Lan lại nhớ đến lời hứa của Ba Mẹ Lan. Có một cái xe đạp, không phải đi thuê, muốn đi lúc nào thì đi, một tháng nghỉ mát ở Sầm-Sơn ! Trời ! còn gì sung-sướng cho bằng ! Thế rồi trí nghĩ của Lan làm Lan nghĩ liên miên vui lắm, rồi Lan lại cố gắng học để được nhất, được phần thưởng danh-dự và nhất là được xe đạp và đi Sầm-Sơn.

* *
Lan nhất

Lòng mong muốn được đứng nhất của Lan đã thành sự thực. Hơn một tháng nay, hơn một

tháng trước vụ nghỉ hè, Lan đã vượt được Mũi lên nhất. Lan sung sướng quá! Khi nghe thấy cô giáo đọc: Nguyễn-thị-Lan, première! Lan sung sướng không nói thế nào cho hết được. Tan học, Lan vội-vàng đi thẳng ngay về nhà. Vừa bước chân vào nhà Lan đã reo lên: « Me ơi! Tuần này con đứng nhất rồi me ạ! Cả bài thi toán-pháp con cũng được nhất! » Me Lan đang dọn cơm trong bếp nghe Lan vui mừng báo tin đứng nhất, vội vàng chạy ra ôm Lan hôn lấy hôn để, khen Lan.

Hôm ấy Lan vui lắm. Lan vui hơn là khi Ba Me Lan giắt Lan đi phố mua cho Lan một đôi săng-đan bằng nhung. Bữa cơm hôm ấy, Lan ăn thấy ngon lạ. Rồi suốt cả buổi trưa Lan hát nghêu-ngao. Me Lan mua bánh Lan cũng chả thiết ăn, cho hai em cả. Có lúc Lan ngồi thàn người ra với một nụ cười trên môi. Hẳn Lan nghĩ đến trồng sách phần thưởng danh-dự mà còn một tháng nữa chắc là Lan sẽ được. Lan tưởng-tượng đến ngày phát phần thưởng năm ngoài cô Mai ở lớp nhất được phần thưởng danh dự; trước mặt bao nhiêu người, Bà Sứ gọi Mai lên đưa sách cho, lại bắt tay Mai, Năm nay chắc là Lan cũng được cái hân hạnh ấy. Lan ngây thơ nghĩ thế, Lan thấy vui sướng trong lòng quá. Sau ngày phát thưởng lại còn xe đạp, đi Sầm-sơn nữa! Chà! biết bao nhiêu cái vui thích.

Trong khi Lan đang vui vẻ nghĩ đến những

phần thưởng mà nhà trường và Ba Me Lan sẽ cho Lan, thì Mùi, cô Mùi yêu mến của các bạn đang rên hừ-hừ, quặn tròn trong chiếc chăn bông giầy cộp, tuy trời nóng bức vô cùng! Mùi ồm! Mùi sốt đã hơn nửa tháng nay rồi!

Một hôm, lúc tan học thì trời đổ mưa. Mùi ra về, không ô, không áo tơi bị ướt hết cả. Về nhà Mùi ăn cơm xong bắt đầu lên cơn sốt

— Còn vài ngày nữa... (tr. 13)

Mùi nóng quá, nóng như than như lửa! Nóng xong lại lên cơn rét. Mẹ Mùi ra phố mời ông lang xem mạch cho Mùi, bảo Mùi phải cảm nắng, cắt thuốc cho Mùi uống. Mùi uống thuốc được rằm hôm thì bệnh đã đỡ.

Mùi ồm, Mẹ Mùi xin phép cho Mùi những mười hôm. Hôm chủ nhật, Mùi nằm trên giường, Mùi chợt nhớ ra rằng sáng mai thứ hai

thi bài toán-pháp. Sáng mai đã thi rồi mà Mùi còn chưa được khỏi hẳn, còn được nghỉ hai hôm nữa, kia ! Làm thế nào bây giờ ? Từ giờ đến hè còn có hai bài thi nữa thôi, một bài toán-pháp và một bài địa-dự, chả nhẽ bỏ thi tiếc quá, vì suốt từ đầu năm bài thi nào Mùi cũng nhất ; thi nốt hai bài nữa thì chắc chắn phần thưởng danh-dự cũng về phần Mùi. Nếu bỏ không thi, Mùi sẽ mất phần thưởng danh-dự. Không, Mùi phải cố đi để thi mới được ! Nghĩ thế, Mùi liền gọi Me vào :

— Thưa me, con còn được nghỉ hai ngày nữa. thứ tư mới hết phép, mà sáng ngày mai, thứ hai lại có bài thi hàng tháng. Từ đầu năm đến bây giờ bài thi nào con cũng thi đủ cả, chả nhẽ còn vài bài nữa lại bỏ thời tiếc quá. Hôm nay con thấy trong người cũng dễ chịu, me để con đi học để thi vậy.

Nghe Mùi nói, Me Mùi chả biết thế nào, chỉ thương Mùi đang còn yếu mà không quên việc học. Sau Mẹ Mùi bảo : « Ờ, nếu con thấy khoan khoái thì thi xong lại xin phép cô giáo về nhà mà nghỉ, không có mới yếu khỏi, không nên xông pha vội. Nhưng nếu con có thực dễ chịu hẳn đi, nhược bằng không thì thôi bỏ một bài thi cũng chả sao ! Cái đó tùy con ».

Thế rồi sáng hôm sau, Me Mùi gọi một cái xe cao-xu cho Mùi đi ra trường. Me Mùi bắt anh xe che áo toi cánh gà để khỏi có gió lùa vào người Mùi, và dặn đi dặn lại Mùi phải

cẩn-thận không được đứng ra gió, cùng xin phép cô giáo vào lớp ngồi cho kín đáo.

Đến trường, Mùi vừa ở trên xe bước xuống các bạn Mùi đã xúm lại hỏi thăm :

— Chị Mùi mới mệt có một tuần lễ nay mà người chị sút hẳn đi, gầy và xanh lắm.

Thấy các bạn sẵn đón hỏi thăm, Mùi cảm ơn và cảm-động quá. Lan lúc ấy đang xem lại mấy bài học về toán-pháp, thấy Mùi đến cũng chạy lại hỏi Mùi. Lan hiểu tại sao Mùi chưa hết phép mà nay đã đi học. Lan nói :

— Chị Mùi đã đi học đấy à ? Chà ! người chị yếu, xanh quá đi thôi. Sao mãi thứ tư chị mới hết phép mà nay chị đã đi học. Hằng nghỉ cho khỏe hẳn hằng đi có được không ? Mùi không kiêng gió máy, nhớ phải lại thi khốn.

Nghe Lan nói, Mùi hiểu Lan muốn gì rồi. Mùi chỉ mỉm cười bảo Lan : « Tôi tuy còn xanh nhưng tôi thấy trong người dễ chịu lắm rồi ! »

Mùi nói xong, vào lớp chào Cô Giáo và cũng thưa chuyện cùng Cô Giáo như thế..

* *

Mùi vừa biên xong được đầu bài toán-pháp thi, tự nhiên thấy đầu choáng váng khó chịu lắm, rồi một lúc sau Mùi nôn ọc cả ra lớp học. Mùi đành xin lỗi Cô Giáo và xin phép trở về nhà ! Thế là phải bỏ bài thi.

Về nhà từ ngày ấy, Mùi lại ốm lại, sốt li-bì nằm bệt giường bệt chiếu.

Mùi ốm gần một tháng nay rồi ! Cả bài thi

địa-dự, Mùi cũng phải bỏ nốt. Bây giờ người Mùi gầy yếu lắm. Các bạn đến thăm ngày thơ bảo Mùi: « Sao Mùi không nói với Ba, mẹ Mùi mời Đốc-tò về chữa cho Mùi có phải chóng khỏi không. ? » Các cô có biết đâu rằng nhà Mùi nghèo lắm, lấy tiền đâu mà mời đốc-tò ? Các cô cứ tưởng thầy mẹ Mùi cũng kiếm được nhiều tiền như thầy mẹ các cô. Nếu nhà Mùi giàu có, thì Mùi đi học cũng đã được ăn mặc như phần nhiều các bạn Mùi rồi còn gì nữa. Suốt năm Mùi chỉ đi guốc, mặc quần áo vải. Thấy các bạn mặc những chiếc áo màu đẹp quá, đi những đôi sandal sinh quá, Mùi cũng có lúc muốn có những thứ ấy; nhưng Mùi chỉ thèm muốn trong chốc lát thôi. Về nhà có bao giờ Mùi đòi mua cho những thứ ấy đâu, vì Mùi biết thầy mẹ Mùi chả mua được cho Mùi những thứ đắt tiền ấy. Thầy Mùi đi làm kiếm chả được bao nhiêu. Mẹ Mùi mở một ngôi hàng nhỏ bán các thứ lặt-vặt, tiền thu vào hàng ngày cũng không được là bao, nên gia-đình Mùi chỉ đủ ăn, chứ không thừa tiêu. Mùi đi học về, ngoài bài vở nhà trường hàng ngày Mùi quét nhà, giữ em bé hay trông hàng để Mẹ Mùi thổi cơm nấu nước. Mùi của các bạn, mới mười hai tuổi đầu, mà đã đủ việc.

Từ ngày ấy, Mùi ốm mãi. Khỏi được cơn sốt, Mùi bỏ mất hai bài thi, thành hơn một tháng trước vụ nghỉ hè, Mùi kém hẳn, số điểm về các bài thi. Vì thế nên Lan mới lên được nhất.

Ai được phần thưởng danh-dự ?

— Còn vài ngày nữa đã nghỉ hè rồi nhỉ !
Chóng quá ! À mà này các chị, Mùi khỏi rồi
chứ ? Chưa đi học được là vì còn yếu thôi chứ ?

— Mùi đã đỡ nhiều nhưng còn yếu lắm. Chưa
chắc nay mai phát phần thưởng chị ấy có đi
được không ?

— Này, nghe nói phần thưởng trường ta năm
nay to lắm, hôm ấy có cả ông Sứ, ông Tổng-
Đốc đến dự kia đấy !

Thấy Thanh nói thế, các bạn đều đồng thanh
hỏi : « Thế kia à ? »

Thanh đáp :

— Tôi thấy Mi bên lớp nhất nói thế. Mi
lại bảo các phần thưởng năm nay đều do ông Sứ
và ông Tổng-dốc cho cả.

— À mà này các chị, ở lớp ta, các chị bảo
ai được phần thưởng danh-dự ? Lan hay Mùi ?

— Lan chứ còn ai nữa !

— Lan ? Lan được vì Lan hơn Mùi 10 điểm
chứ gì ? Ở như thế là đúng nhể lắm rồi ! Nhưng
nếu cho Lan thì không phải ! Các chị xem,
Mùi và Lan khá thật, hơn bọn mình thật,
nhưng các chị thử so Mùi và Lan xem ai hơn
ai kém ? Mùi thông minh hơn Lan bao nhiêu ?
Vì Mùi ốm không đi học được, bỏ mất hai
bài thi nên mới kém điểm Lan, nếu không
ốm, thì Lan chả làm thế nào cướp được cái
phần thưởng danh-dự của Mùi cả. Nếu tôi là bà
Đốc, tôi cho Mùi phần thưởng danh-dự mặc

dầu Mùi kém điểm Lan.

— Ở Thanh nói phải đấy, Lan chỉ đáng được phần thưởng thứ nhất thôi.

— Nếu Lan được phần thưởng danh-dự chúng ta sẽ bảo Lan nhường cho Mùi, xem Lan bảo sao ?

Hôm sau được tin chính thức Lan được phần thưởng danh-dự, Thanh rủ các bạn gọi Lan lại nói chuyện.

— Chị Lan ạ, chị nên nhường cho Mùi phần thưởng danh-dự, chị lấy phần thưởng nhất thôi. Bài thi nào Mùi cũng nhất, vì bỏ mất hai bài nên mới kém chị 10 điểm.

Lan, hôm trước đã nghe thấy Thanh và các bạn bàn tán Lan chỉ đáng được phần thưởng thứ nhất thôi, Lan đã hơi khó chịu. Hôm nay thấy Thanh hỏi thế, Lan chỉ trả nhời vắn tắt :

— Cô giáo cho thế nào thì tôi lấy thế, chứ còn biết thế nào mà nhường.

Rồi Lan đi chỗ khác.

Thấy Lan nói thế, các bạn đều bảo Lan là xoàng ! Lan tức quá, tự nghĩ : « Chúng nó rõ dơ, người ta được thì việc gì đến chúng nó mà lại nhường mấy chả nhường. Sao lại nhường, mình hơn điểm hẳn hoi, cô giáo cho mình thì mình lấy. Chứ việc gì mà nhường ».

Lan nghĩ vơ vẩn như vậy — rồi Lan lại vui sướng nghĩ ngay đến phần thưởng, xe đạp, Sầm-Sơn. Lan lại đùa nghịch tự nhiên như không có điều gì làm bận lòng Lan cả.

Còn hai ngày nữa đã nghỉ hè rồi. Trong sân trường hoa phượng nở đỏ ối, các cô vui đùa chạy nhảy sung sướng vì còn hai hôm nữa là tha hồ tự-do, không phải bận rộn về bài vở nhà trường nữa. Chỗ nào cũng tùm nập năm tùm ba bàn chuyện nghỉ hè, phần thưởng. Thỉnh thoảng có câu chuyện vui, các cô lại cười vang. Cảnh tượng trường mấy bữa nay hoạt động như sắp có một ngày hội rất to. Trong khi các cô vui đùa với nhau để đợi ngày nghỉ hè, thì Mùi — cô Mùi ngoan ngoãn đáng yêu của các bạn, — vẫn nằm trên giường bệnh. Mùi đã khỏi sốt rồi, nhưng Mùi còn yếu lắm, phải ở nhà tĩnh-dưỡng, uống những bát thuốc đắng cho chóng lành mạnh chứ. Nghĩ đến phần thưởng, Mùi hơi buồn! Giá Mùi được phần thưởng danh-dự, thầy mẹ Mùi sẽ mừng siết bao!

Thanh, cô học trò lém-lỉnh và táo bạo hơn cả, ngoài sân trường đã tỏ vẻ tức tối về Lan không chịu nhường cho Mùi phần thưởng danh-dự, bàn với các bạn vào nói với cô giáo.

Các bạn Thanh đều cho ý kiến ấy hay. Vào lớp Thanh đứng dậy nói ngay.

— Thưa cô, con thay mặt cả lớp — trừ chị Lan ra, — xin phép cô để thưa với cô một câu này: Lan nghe Thanh nói, không để hết đầu nổi tức. Lan hiểu ngay Thanh định nói về vấn đề gì rồi. Sau khi Thanh bảo Lan nhường cho Mùi phần thưởng danh-dự Lan còn nghe thấy họ bàn

tán nhiều, nào những Lan ăn cắp phần thưởng của Mùi. Lan không đáng được phần thưởng ấy, chỉ đáng được phần thưởng thứ nhất thôi... Lan tức lắm rồi. Lan có gian lận trong các bài thi để được nhất mà lấy phần thưởng ấy đâu sao lại bảo Lan là ăn cắp!

Thanh nói xong câu đầu, cô giáo mỉm cười hỏi :

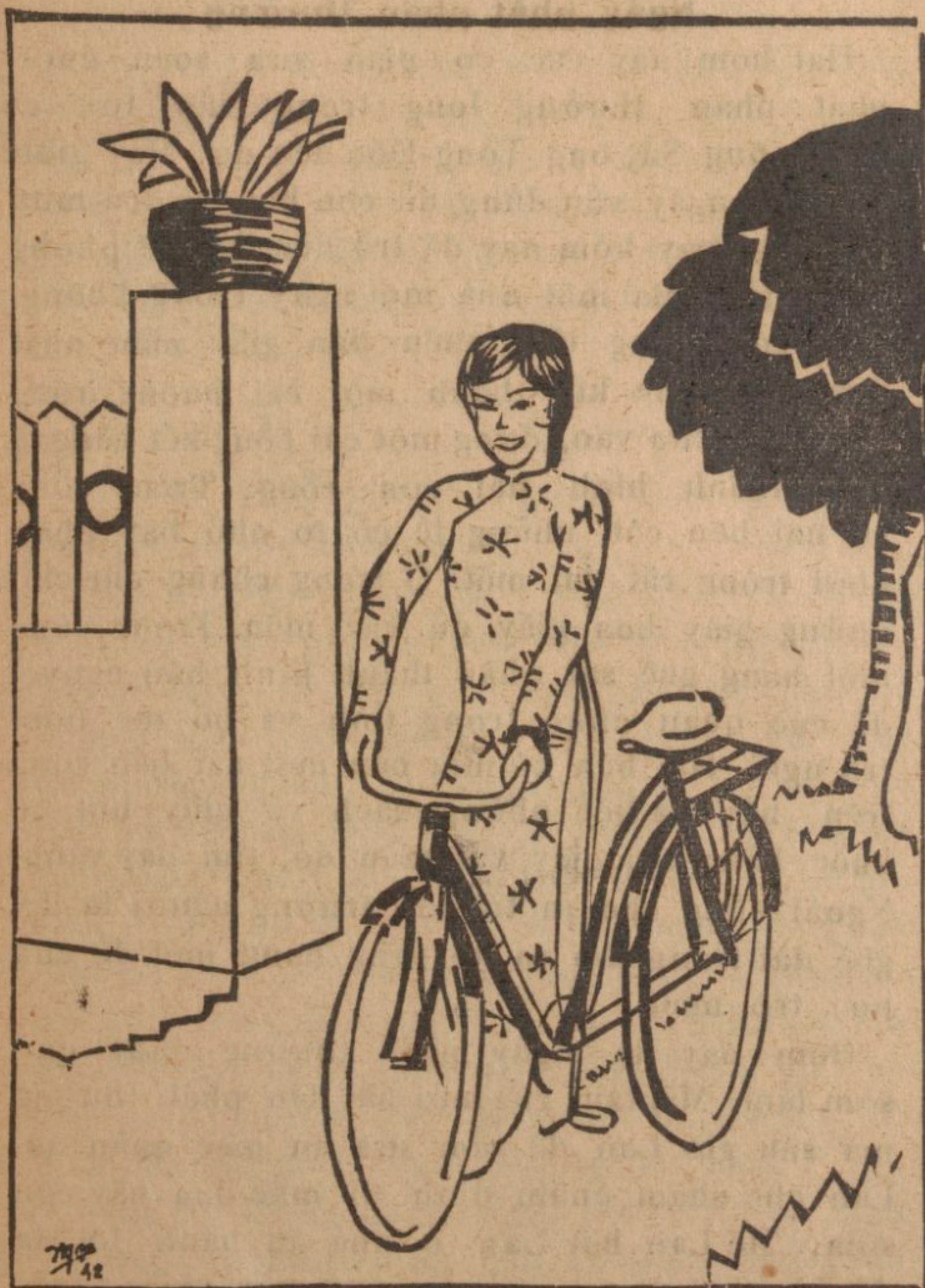
— Được có việc gì em cứ nói. Mà sao đã thay mặt cả lớp lại còn trừ Lan ra? Lại có chuyện gì rồi hẳn?

— Thưa cô, về phần thưởng danh-dự năm nay, chị Lan được. Chị Lan được vì chị Lan nhiều điểm nhất — cái đó chúng con không dám nói gì. Nhưng thưa cô, chúng con xin phép thưa với cô rằng phần thưởng đó chị Mùi được là phải. Bao nhiêu bài thi, bài nào chị Mùi cũng nhất, vì chị ấy ốm, bỏ mất hai bài thi nên mới kém điểm chị Lan. Mùi tuy kém điểm Lan, nhưng thưa cô đáng được phần thưởng danh-dự!

Nghe Thanh nói cô giáo mỉm cười :

— Cứ kể ra thì phần thưởng danh-dự Mùi được là phải, nhưng vì Mùi bỏ mất hai bài thi, nên không thể cho Mùi được. Nếu cho Mùi thì lại không có sự công bằng, biết làm thế nào!

Nghe cô giáo nói xong, Lan như trút được hết nỗi tức nó nghẹn lên cổ.

Lan sung sường đi xe... (tr. 24)

Ngày phát phần thưởng

Hai hôm nay các cô giáo sửa soạn cuộc phát phần thưởng long trọng sắp tới vì có cả ông Sứ, ông Tổng-Đốc đến dự. Máy gian nhà mọi ngày vẫn dùng để cho học-trò trú mưa và nắng ngày hôm nay đã trở nên đẹp để phóng quang lắm. Ba mặt nhà mọi ngày trống không, đều có những tấm phen dán giấy màu nhạt dựng lên che kín thành một cái buồng rộng rãi. Ngay cửa vào, dựng một cái cổng kết bằng lá dừa thành hình hai con rồng. Trên cổng và hai bên cột, những lá cờ to nhỏ bay phấp phới trông rất vui mắt. Ở trong chẳng chi-chít những giây hoa giấy đủ các màu. Trong cùng một hàng ghế sát nhau thành hình bán nguyệt để các quan chức trong tỉnh và bố mẹ học-trò ngồi. Hai bên kê mỗi bên một cái bàn rộng trên bày la-liệt những sách vở giấy bút có buộc bằng sợi giây vải màu đỏ, tím hay vàng. Ngoài cùng cho ra tới sân trường người ta lấy ghế dài trong lớp ra kê từng hàng một để cho học trò ngồi.

Hôm nay là ngày phát thưởng. Lan dậy sớm lắm. Mãi tám giờ mới bắt đầu phát thưởng mà sáu giờ Lan đã sẵn sửa ăn mặc quần áo. Lan chỉ chăm chăm định đi mặc dầu hãy còn sớm. Mẹ Lan bắt Lan ở nhà ăn bánh lót dĩa đã. Lan sợ quá ăn vội vàng mấy chiếc bánh, vì Lan còn muốn đến rủ mấy cô bạn lớp dưới cùng đi cho vui.

Vừa đi vừa nói chuyện với bạn, Lan đến trường đã bấy rười rồi. Trong sân trường đã đông những học trò. Họ nói chuyện, cười vui vẻ, ầm ầm như họp chợ. Lan vào đến sân trường, trông thấy Thanh và các bạn, Lan có một cảm giác khó chịu. Tự nhiên Lan thấy Lan không dám nhìn họ thẳng thắn như mọi ngày nữa. Lan tưởng hình như Thanh đã nói chuyện hơn kém gì với các bạn trong lớp về Lan, để họ khinh Lan!

Lan chỉ mong cho chóng hết buổi sáng hôm nay để Lan về cho mau.

Tám giờ kém mười lăm! Ông Sứ, ông Tổng-Đốc, bà Đốc, các bà giáo đều đã đến đủ cả. Ngoài này, không còn một cái ghế nào bỏ không. Lan ngồi ghế đầu ở hàng giữa. Lúc ấy không ngoảnh lại, nhưng Lan tưởng như bao nhiêu con mắt của các bạn cùng lớp với Lan đang chăm chú nhìn Lan tỏ vẻ chế nhạo. Lan tưởng họ đang thì thầm với nhau rằng Lan làm bộ lên ngồi ghế nhất, không ngồi chung với họ. Lan thấy bứt-rứt khó chịu quá! Nào Lan có làm bộ đâu! Lan chỉ vì sợ những câu nói chế riễu của mấy cô bạn, nhất là Thanh, nên Lan không muốn ngồi gần họ mà thôi.

Tám giờ đúng, Bà đốc-học đọc xong bài chúc-từ cảm ơn ông Sứ và ông Tổng-Đốc trong mấy năm săn sóc đến trường nữ-học trong tỉnh, và năm nay lại tặng các phần thưởng danh-dự, thì bắt đầu phát thưởng.

Học trò lớp nhất lĩnh xong phần thưởng đến lớp nhì.

Lúc này Lan hồi hộp quá. Lan nhìn ông Sứ, bà Đốc, Cô Giáo, rồi những trồng sách bìa xanh đỏ, hồi hộp đợi Cô Giáo gọi đến Lan.

— *Prix d'honneur : Nguyễn-thị-Lan ! première en Géographie, en Arithmétique, deuxième en...*

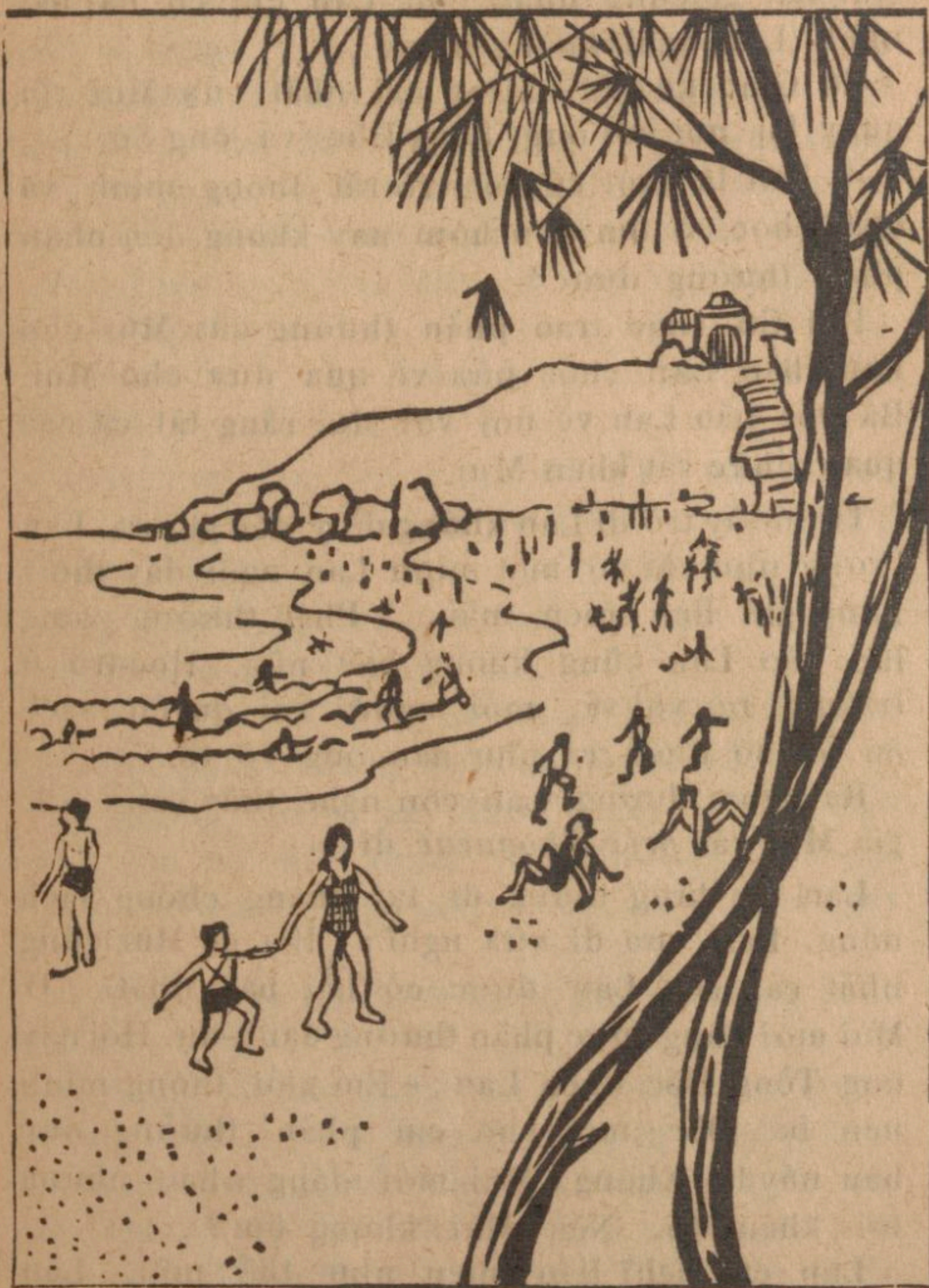
Lúc đó Lan chỉ nghe thấy chữ Lan và hai chữ prix d'honneur, chứ không để ý đến gì nữa. Lan vội vàng đứng dậy lên trước mặt ông Tổng - Đốc, cúi đầu chào. Ông Tổng - Đốc cầm một cặp sáu, bầy quyền sách miệng cười, vỗ vai Lan nói: « Em học-hành giỏi, thông minh nên bà Đốc mới cho em phần thưởng quý báu này. Em đáng khen lắm. Sang năm lên lớp nhất, em phải cố gắng chăm học để đi thi cho đỗ và lại được phần thưởng danh-dự nữa ». Nói xong, ông đưa cho Lan cặp sách. Lan kính cẩn nhận lấy rồi lại cúi đầu chào về chỗ ngồi.

Lan về chỗ ngồi, đằng sau họ đã thi-thăm : « Ê, phần thưởng ăn cướp, ăn cướp ! » Lan vừa cảm động về phần thưởng, vừa căm tức về những lời chế của bạn.

Cô Giáo lại đọc :

— *Premier prix : Trần-thị-Mùi : première en Lecture, Leçon de chose, en...*

Lan để ý nghe. Đọc đến tên Mùi, Lan chỉ nghe thấy những première cả. Lúc ấy đột nhiên Lan thấy sự hơn kém rõ-rệt giữa Mùi và Lan.

Và mười hôm sau... (tr. 24)

Mùi bài gì cũng nhất, còn Lan chỉ có hai bài nhất. Lan nghĩ hoang mang...

Cô Giáo kể hết những cái nhất của Mùi rồi quay lại nói với ông Tổng-Đốc và ông Sứ ;

— Mùi là một cô học-trò rất thông minh và chăm học, vì ốm nên hôm nay không đến nhận phần thưởng được !

Rồi Cô Giáo trao phần thưởng của Mùi cho Lan, bảo Lan chốc nữa về qua đưa cho Mùi. Bà Đốc bảo Lan về nói với Mùi rằng tất cả các quan chức rất khen Mùi.

Từ lúc ấy trở đi Lan không để ý đến gì nữa. Lan tưởng như chỉ có một mình Lan ngồi đấy thôi. Lan nghĩ liên miên mãi... Phát thưởng xong lúc nào Lan cũng không biết nữa. Học-trò ở trường ra vui-vẻ, mỗi người vài quyển sách ồn ào xô nhau ra như đàn ong vỡ tổ.

Ra ngoài đường, Lan còn nghe thấy câu : « Ê giả Mùi cái *prix d'honneur* đi ! »

Lan cứ lững thững đi tay mang chồng sách nặng. Lan vừa đi vừa nghĩ : « Bài gì Mùi cũng nhất cả, còn Lan được có hai bài nhất. Ở Mùi mới đáng được phần thưởng danh-dự. Hồi nãy ông Tổng Đốc khen Lan : « Em giỏi, thông minh nên bà Đốc mới cho em phần thưởng quý báu này ! » Không, Mùi mới đáng nhận những lời khen đó. Nếu Mùi không ốm ? ... »

Lan cứ nghĩ liên miên như thế mãi, Lan quên cả rằng bây giờ Lan mang phần thưởng đến cho Mùi. Lan chợt nghĩ đến Mùi xanh

xao gầy yếu nằm trên giường bệnh, không biết ai mang phần thưởng về cho.

Lan nghĩ lung tung điều này sang điều nọ — rồi Lan thấy Lan thương Mùi quá — Lan động lòng thương cô bạn nhà nghèo mà học giỏi. Nghĩ thế rồi tự nhiên giảo căng bước nhanh.

Lan bước vào nhà Mùi thì mẹ Mùi đang cho Mùi uống thuốc.

— Lay bà ạ, con mang phần thưởng về cho chị Mùi đây ạ.

— Không dám, cô Lan đây à? Cảm ơn cô quá, em nó mệt không đi được cô lại mang về cho em.

Mùi thấy Lan vào Mùi mở to mắt ra nhìn Lan như hồi hạn mong đợi.

— Thế nào chị Lan hôm nay hẳn là vui lắm Chị được phần thưởng danh-dự đấy chứ?

— Không chị ạ, tôi được phần thưởng thứ nhất, còn chị mới được phần thưởng danh-dự.

Mùi sung sướng vô chừng, vội vàng ngồi ngay dậy:

— Thế à chị Lan? tôi được phần thưởng danh dự à?

— Vâng. — đây phần của chị đây: một quyển tự-vị, một quyển toán-pháp, một quyển luận pháp văn, một quyển tập đọc, một quyển dây nẫu ăn, 10 tập giấy và một hộp ngòi bút! À bà Đốc, ông Tổng-đốc, ông Sứ đều có nhờ khen chị lắm đấy.

Mùi nghe nói cảm động đến chảy nước mắt

Lan trao phần thưởng cho Mùi rồi ra về trong lòng thấy nhẹ nhõm, khoan khoái vì Lan mới làm một việc đáng khen quá. Sau đã nghĩ đi nghĩ lại rằng Mùi vẫn đinh ninh không được phần thưởng danh-dự, bây giờ cho Mùi phần thưởng danh-dự thì Mùi sướng biết bao. Mùi sướng đến khỏi bệnh chứ không sai. Nghĩ thế Lan đã nhất quyết nhường phần thưởng ấy cho Mùi...

Về đến nhà Lan kể chuyện lại cho Ba Me Lan nghe, Ba Me Lan sung sướng khen Lan mãi.

Leng-keng! Leng keng!

Ba Lan ở trong nhà dắt chiếc xe đạp mới mua lúc sáng đưa cho Lan và bảo Lan:

« Đây mới là phần thưởng danh-dự của Lan! »

Ngay chiều hôm ấy, Lan sung sướng đi xe đến thăm Mùi. Và mười hôm sau Lan cùng với Ba Me Lan đi lĩnh nốt cái phần thưởng danh-dự thứ hai ở bãi biển Sầm-Sơn.

SÁCH HOA XUÂN

CỦA TUỔI TRẺ

*Loại sách giải trí có ích viết riêng cho
các em nhỏ*

14 — PHO BLOCKHAUS NORD — HANOI

Đã xuất bản :

1. MỘT ĐÊM TRONG RỪNG THẮM (hết)	25. CÁI TRANH hết
2. CẬU BÉ LÀNG ỪNG (hết)	26. CÁI ĐÈN THẦN hết
3. SÓNG GIÓ (hết)	27. CÓ NGÀY MAI (hết)
4. HỘP SỮA ĐỒ hết	28. CÔ BÉ GAN ĐẠ (hết)
5. GAN TRẮNG SĨ hết	29. SỢ DỪA hết
6. CÔ BÉ QUAY TƠ hết	30. VUI CHƠI CA MÚA
cuốn thứ hai (hết)
7. MỒ CÔI hết	31. BADEN POWELL
8. TRUYỆN CON THỎ hết	32. YÊU TRẺ
9. MỖI TỬ THÙ (hết)	33. CON MÈO ĐEN
10. VUI CHƠI CA MÚA I (hết)	34. CON ONG CÁI KIẾN
11. THẦY CAI TÒ LĂNG ĐÍT (hết)	35. ĐỌA THẦY BÓI
12. LAM SƠN HỘP MẶT hết	36. MỘT ĐÊM RỪNG RỖN
13. BA CON CHIM (hết)	37. NHỮNG SỰ BÍ-MẬT CỦA
MỘT TỜ GIẤY
14. CÁI SẮC BIẾN HÌNH (hết)	38. NÀNG BẮN
15. ALIBABA hết	39. HAI NGƯỜI BẠN, I
16. LÒNG RẼ hết	40. HAI NGƯỜI BẠN, II
17. VUA BÀ (hết)	41. TẮM CẨM
18. TRÒ QUỶ THUẬT 3 hết	42. VUI CHƠI CA MÚA III
19. ONG BỤT CHÙA VÀNG hết	43. TAY KHÔNG VÀO TRẠI
GIÁC
20. MƯỜI NÀNG TIỀN hết	44. CHIẾC BÁNH CHUNG
21. HÀN THỰC hết	45. NGUYỄN MẠI
22. CỬ KHÔNG CƯỜI hết	46. CON YÊU RẬU XANH
23. ĐÚA BÉ BỎ RƠI	47. BẮT SỐNG
24. THẠCH SANH hết	48. PHẦN THƯỞNG DANH
DỰ

Những cuốn hết sẽ in dần lại lần thứ hai.

GIÁ MỘT HÀO MỘT CUỐN

ONG DỤC — Xin cho biết địa chỉ. Cảm ơn

Imp. QUANG-HOA 64-66, Sinh-Tu - Hanoi